

**УКРКООПСПІЛКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА
ВІННИЦЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО ІНСТИТУТУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. ректора Вінницького
кооперативного інституту
Світлана КОЛОТІЙ
«25» березня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового коледжу
економіки і права
Вінницького кооперативного
інституту
Олена ЯКОВЕЦЬ
«25» березня 2025 р.

**ПРОГРАМА ПРОВЕДЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ УСНИХ
СПІВБЕСІД З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

для абітурієнтів, які вступають на основі БСО для здобуття
освітнього ступеня фахового молодшого бакалавра за
спеціальністю: D6 Секретарська та офісна справа,
K9 Правоохоронна діяльність

РЕКОМЕНДОВАНО

Педагогічною радою
Фахового коледжу Вінницького
кооперативного інституту
від «25» березня 2025 р.
протокол №7

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
природничих, правових та
суспільних дисциплін
від «18» березня 2025 р.
Протокол №8

ВСТУП

Глибокі суспільно-політичні та соціально-економічні зміни, які відбулися в житті українського народу впродовж останніх десятиріч, зокрема, здобуття Україною суверенітету, процеси демократизації призвели до посилення в суспільстві інтересу до вітчизняної історії, відкрили можливості для дослідження проблематики історичних процесів.

Майбутній спеціаліст будь-якого профілю повинен знати історію своєї нації, вільно володіти аналітичними методами дослідження, ґрунтовними знаннями освітньої програми.

Програма вступних іспитів з історії України охоплює всі розділи шкільного курсу з дисципліни «Історія України».

У запропонованій програмі стисло наведено зміст тематичних розділів, де зазначено перелік питань, якими повинен володіти випускник. Також наводяться основні запитання, які виносяться на вступні випробування. Це дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання потрібно звернути увагу при підготовці до вступу.

Оцінювання результатів екзамену передбачає оцінювання засвоєних абітурієнтами знань та сформованих умінь і навичок.

1. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вивчаючи курс «Історія України» абітурієнти повинні знати:

- сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України;
- основні закони та етапи розвитку людської цивілізації;
- витоки української нації та її місце в загальноісторичних процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- історичні події;
- зародження та розвиток української державності;
- проблеми розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність видатних осіб і політичних партій.

Вивчаючи курс «Історія України» абітурієнти повинні вміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність особистостей;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- відрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- вміти самостійно працювати з першоджерелами, літературою для

отримання історичної інформації;

- аргументовано, на основі історичних фактів, відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно готувати конспект, тези, реферат; відповіді на запитання семінарських занять;
- вміти диспутовати, писати наукові студентські роботи.

2. РОЗДІЛИ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ

№	Розділ програми	Зміст програми
	Вступ	Предмет історії України, її періодизація. Джерела.
1	Стародавня історія України	Поява і розселення людей на території України. Кам'яний вік. Палеоліт. Мезоліт. Неоліт. Форми суспільної організації у кам'яному віці. Енеоліт. Трипільська культура (етнічна приналежність; поселення; господарство; релігія та культура). Бронзовий вік. Племена раннього залізного віку на території України: киммерійці, скіфи, сармати (суспільний устрій, релігія, господарство, військова справа). Античні міста-держави на території України (причини грецької колонізації, господарство; господарство; політичний устрій; культура і релігія; найбільші міста). Боспорське царство. Велике переселення народів. Давні слов'яни (походження; господарство; розселення). Східні слов'яни. Племена східних слов'ян (заняття, вірування, побут та звичаї).
2	Виникнення та розквіт Київської Русі	Заснування Києва. Кий, Щек, Хорив та їхня сестра Либідь. Розселення східнослов'янських племінних союзів. Куявія. Аскольд. Слав'я. Рюрик. Утворення Київської Русі. Походження назв «Русь», «Україна». Внутрішньополітична та зовнішньополітична діяльність князів: Олега, Ігоря, Ольги. Стосунки княгині Ольги з Німеччиною. Місія єпископа Адальберта до Києва. Правління Святослава. Правління Володимира Великого. Запровадження християнства як державної релігії. Реформи князя Володимира. Князювання Ярослава Мудрого. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Любецький князівський з'їзд. Князювання Володимира Мономаха. Правління Мстислава Володимировича.
3	Київська Русь за часів	Причини роздробленості Київської Русі. Наслідки розпаду Київської Русі. Розвиток Київського,

	роздробленості. Галицько-Волинська держава – правонаступниця Київської Русі	Чернігово-Сіверського, Переяславського князівств. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Правління князя Романа Мстиславовича. Князювання Данила Галицького. Доля Галицько-Волинського князівства після смерті Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Похід Батия на Київ. Наслідки золотоординського ярма для українських земель.
4	Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX-XIV ст.	Суспільно-політичне та господарське життя Київської Русі. Соціальний устрій Русі. Суспільно-політичне та господарське життя Галицько-Волинської держави. Соціальний устрій Галицько-Волинського князівства. Розвиток освіти та культури Київської Русі. Будівництво Софійського собору та Золотих Воріт в Києві. Створення Остромирового Євангелія. «Повість минулих літ». «Слово о полку Ігоревім». Розвиток освіти та культури Галицько-Волинської держави. Поширення писемності. Походження назви «Україна» та національної символіки.
5	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)	Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Вхід українських земель до складу Литовської держави. Розгром татар на річці Сині Води. Кревська унія. Політичне становище українських земель після унії. Правління князя Вітовта. Городельська унія. Князювання Свидригайла Ольгердовича. Відновлення та остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства та його перехід у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Включення Закарпаття до складу Угорщини, Буковини до складу Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Господарське життя України. Розвиток ремесел та торгівлі. Магдебурзьке право. Соціальний устрій. Литовські статuti. Антифеодальний рух. Розвиток культури та освіти.
6	Українські землі під владою Речі Посполитої. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу	Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Д. Вишневецький. Козацькі повстання 90-х років XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Реєстрове козацтво. Участь українського козацтва в Хотинській війні. П. Конашевич-Сагайдачний. Козацькі повстання 20-х – 30-х років XVII ст.

7	Національно-культурний рух в Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст.	Православна церква в другій половині XVI ст. Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Братський рух. Пересопницьке Євангеліє. Берестейська церковна унія та її вплив на церковне життя. Утворення греко-католицької церкви. Православна церква в першій половині XVII ст... Петро Могила. Розвиток освіти та культури. Острозька академія. Києво-Могилянський колегіум. Друкарство (Швайпольт Фіоль, Франциск Скорина, Іван Федоров).
8	Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.	Причини, характер та рушійні сили національно-визвольної війни українського народу. Її періодизація. Воєнні дії 1648-1649 рр. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення Української козацької держави – Війська Запорозького. Зборівський мирний договір. Воєнно-політичні події 1650-1653 рр. Білоцерківський договір. Українсько-московські відносини. Переяславська рада. Березневі статті та їх значення. Завершення війни. Діяльність Богдана Хмельницького.
9	Українські землі в другій половині XVII ст. Поділ України та боротьба за незалежність	Становище Української держави після смерті Богдана Хмельницького. Гетьманування І.Виговського. Умови Гадяцького договору. Московсько-українська війна 1658-1659 рр. та її наслідки. Гетьманування Юрія Хмельницького. Початок поділу України. Період «Руїни» та його наслідки. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Умови та значення для України Бахчисарайського мирного договору та «Вічного миру». Роль і місце Запорозької Січі під час національно-визвольної війни та Руїни. Іван Сірко. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Слобідська Україна.
10	Українські землі наприкінці XVII – першій половині XVIII ст.	Гетьманування І. Мазепи. Коломацькі статті. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Причини, перебіг та наслідки національно-визвольного повстання на Правобережжі у 1700-1704 рр. Семен Палій. Північна війна та роль українських полків в ній. Повстання І. Мазепи. Переговори Мазепи зі шведською стороною і перехід на бік Швеції. Воєнно-політичні акції Петра I проти українців. Полтавська битва та її наслідки для України. Конституція П. Орлика та її історичне значення. Гетьманування І. Скоропадського. Решетилівські статті. Обмеження автономії Гетьманщини. Перша

		Малоросійська колегія. Гетьманування П. Полуботка. Гетьманування Д. Апостола Правління гетьманського уряду.
11	Культура України другої половини XVII – першої половини XVIII ст.	Історичні умови та особливості розвитку культури України. Стан освіти та книгодрукування. Наука. Розвиток літератури: Л. Баранович, І. Гізель, літописи Г.Габ'янки та С. Величка, «Літопис самовидця». Архітектура, графіка та малярство. Видатні українські композитори: А. Ведель, Д. Бортнянський, М.Березовський.
12	Українські землі у другій половині XVIII ст.	Гетьманування К. Розумовського. Остаточна ліквідація гетьманства. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Гайдамацький та опришківський рухи. Коліївщина. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Приєднання Кримського ханства до Росії.
13	Культура України другої половини XVIII ст.	Розвиток освіти, науки. Книгодрукування. Література. Музичне та театральне мистецтво. Архітектура та образотворче мистецтво.
14	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	Адміністративно-територіальний устрій українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Військові поселення. Україна у вітчизняній війні 1812 р. Національне відродження в Україні. Декабристський рух в Україні. Південне товариство. «Руська правда» П. Пестеля. Розвиток національного руху. Кирило-Мефодіївське братство. Т.Г. Шевченко. Російські та польські суспільні рухи. Антифеодальний рух на українських землях. Виступи під проводом Устима Кармелюка. Київська козащина.
15	Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	Включення західноукраїнських земель до Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний поділ. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. Національне та соціальне становище українців в Східній Галичині, Закарпатті та Північній Буковині. Соціально-економічний розвиток Західної України. Антифеодальна боротьба на західноукраїнських землях. Повстання під проводом Л. Кобилиці. «Холерні бунти» в Закарпатті. Початок національного відродження в Західній Україні. «Руська трійця». Революція 1848 – 1849 рр. на західноукраїнських землях. Діяльність Головної руської ради. Національно-визвольний рух 1848 р. у Галичині.

16	Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.	Розвиток освіти, науки. Література. Культурно-освітній рух. «Історія Русів». Архітектура. Образотворче мистецтво. Театр. Музика.
17	Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.	Селянська реформа 1861 р.: мета, зміст, та наслідки. Реформи 1860-1870-х рр. Політика російського царизму щодо України. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України: сільське господарство, промисловість, торгівля, фінанси. Соціальні зміни в Україні. Суспільно-політичне життя в Україні. Валувський циркуляр (1863 р.). Емський указ (1876 р.). Російський визвольний рух в Україні. Польський визвольний рух в Україні. Хлопомани. Український визвольний рух. Діяльність громад. М. Драгоманов. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Діяльність народників в Україні. Діяльність «старосівців».
18	Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст.	Адміністративні зміни в Австрійській імперії (1867 р.). Західноукраїнські землі в Австро-Угорській імперії. Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Соціально-економічний розвиток Галичини, Буковини та Закарпаття. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Суспільно-політичні рухи в Західній Україні. Народовці (українофіли). Радикали. Москвофіли. Утворення політичних партій. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».
19	Культура України у другій половині XIX ст.	Становлення та консолідація української нації. Освіта та наука. Розвиток літератури, архітектури, скульптури та живопису. Театр і музика. Підприємці-меценати.

3.ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ

1. Початок формування людської цивілізації на території України.
2. Розвиток землеробства і скотарства на землях України.
3. Визначте роль Трипільської археологічної культури в утвердженні відтворювального господарства в Україні.
4. Перші державні утворення на півдні України за часів ранньої залізної доби.
5. Політичне, економічне та культурне життя античних міст-держав Північного Причорномор'я.
6. Суспільно-політичне становище східних слов'янських племінних союзів на території сучасної України напередодні утворення Київської держави (VII – IX ст.)
7. Передумови державності Київської Русі. Дайте оцінку діяльності князів Олега та Ігоря.
8. Князювання Ольги та Святослава: внутрішньополітичні реформи та зовнішня політика.
9. Внутрішня та зовнішня політика князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
10. Причини і сутність роздробленості Київської Русі. Особливості політичного та соціально-економічного життя князівств часів роздробленості.
11. Процес прийняття християнства за Володимира Святославовича. Історичне значення хрещення Русі.
12. Адміністративно-політичні реформи в Київській державі за князя Володимира Святославовича. Місце Володимира Великого в історії України.
13. Соціально-економічне життя Київської Русі.
14. Особливості розвитку архітектури та образотворчого мистецтва Київської Русі та Галицько – Волинської держави. Найвидатніші пам'ятки.
15. Князь Данила Романовича як історична особистість. Його князювання – доба розквіту Галицько-Волинської держави.
16. Монголо-татарське іго на українських землях у XIII – XIV ст. та його наслідки.
17. Особливості політичного становища українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії 1385 р.
18. Процес входження українських земель до складу інших держав в XIV – XVI ст.
19. Становище різних верств населення українських земель у XV – XVI ст.
20. Князь Василь-Костянтин Острозький як історична особистість. Місце Острозької академії в розвитку української культури.
21. Суть і наслідки Люблінської унії для українських земель.
22. Берестейська церковна унія та її наслідки. Роль братств у збереженні православ'я в Україні.
23. Розвиток культури і освіти в Україні в першій половині XVII ст.
24. Причини виникнення українського козацтва. Місце козацтва в історії та культурі України.
25. Запорізька Січ, її політичний і соціально-економічний устрій.
26. Виникнення кримського ханства. Турецько-татарські набіги на українські землі у другій половині XV – XVI ст.
27. Національно-визвольні повстання українського народу кінця XVI – першої половини XVII ст.
28. Причини національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. Постать гетьмана Богдана Хмельницького як історична особистість.
29. Хід військових баталій 1648-1654 років.
30. Місце України часів Богдана Хмельницького в міжнародних відносинах Європи.
31. Запорізька Січ у складі Гетьманщини в другій половині XVII ст.
32. Процес заселення, політичний і соціально-економічний устрій Слобожанщини.
33. Роль Києво-Могилянської академії в культурно-освітньому розвитку українського народу.
34. Період «Руїни» на українських землях. Гетьманування І. Виговського та Ю. Хмельницького.
35. Період гетьманування П. Дорошенка та його боротьба за возз'єднання українських земель.
36. Причини остаточної ліквідації гетьманства та решток автономного устрою Гетьманщини в другій половині XVIII ст. Гетьман Кирило Розумовський.
37. Період гетьманування І. Мазепи.
38. Конституція Пилипа Орлика та її значення.
39. Гайдамацький та опришківський народні рухи в Україні.
40. Поділи Польщі та входженню українських земель, зокрема Поділля, до складу Російської імперії.
41. Особливості розвитку української культури XVIII ст.
42. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – початку XIX ст.
43. Роль Наддніпрянської України в системі міжнародних відносин у XVIII – першій половині XIX ст.
44. Особливості промислового перевороту в Україні в першій половині XIX ст.
45. Початок національного відродження у Наддніпрянській Україні.
46. Роль декабристів та їх послідовників у Наддніпрянщині.
47. Польський визвольний рух в Україні у XIX ст.
48. Роль Кирило-Мефодіївського товариства в українському національному відродженні. Т. Г. Шевченко.

49. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця».
50. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії та його наслідки.
51. Особливості скасування кріпосного права в Україні.
52. Реформи 60-70-х років XIX ст. в Наддніпрянській Україні.
53. Соціально-економічний розвиток і політичне становище в підросійській Україні після адміністративно-політичних реформ 60-70-х років XIX ст.
54. Громади та їх діяльності у другій половині XIX ст. В. Антонович.
55. Політика російського самодержавства щодо України в другій половині XIX ст.
56. Роль Михайла Драгоманова в розвитку українського національного руху.
57. Діяльність народовців, радикалів, москвофілів у суспільно-політичному житті західноукраїнських земель у другій половині XIX ст.
58. Наростання українського національного руху в західноукраїнських землях наприкінці XIX – на початку XX ст.
59. Процес утворення українських політичних партій Галичини. І. Я. Франко.
60. Роль Михайла Грушевського в громадсько-політичному житті України кінця XIX – початку XX ст.
61. Причини й початок трудової еміграції західних українців наприкінці XIX ст.
62. Внесок Братства тарасівців у розвиток українського національно-визвольного руху.
63. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у другій половині XIX ст.
64. Розвиток культури України у другій половині XIX ст.

4. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Рівні навчальних	Бали	Критерії оцінювання
I. Початковий (100-119)	1 (100)	Абітурієнт може відтворити 2-3 події, дати, історичні постаті; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.
	2 (101-109)	Абітурієнт може усно відтворити кілька історичних термінів, явищ, повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні "так-ні"); частково визначає хронологічну послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними.
	3 (110-119)	Абітурієнт може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, слабо орієнтується в хронології подій; має лише загальне уявлення про історичну карту; відсутні сформовані вміння та навички.
II. Середній (120-149)	4 (120-129)	Абітурієнт має початковий рівень знань; описує історичні події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником, картою, історичними документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.
	5 (130-139)	Абітурієнт знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює історичні поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час

		відповіді карти, схеми; відповіді непослідовні та нелогічні.
	6 (140-149)	Абітурієнт самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхово аналізувати історичні події та явища і робити певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, володіє хронологією подій.
III. Достатній (150-179)	7 (150-159)	Абітурієнт правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей, наводить власні приклади на підтвердження висловлюваної думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами історичної інформації; правильно використовує історичну термінологію; складає прості таблиці та схеми.
	8 (160-169)	Абітурієнт має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; досконало володіє історичною та політичною картою; формулює та чітко аргументує власну думку; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вмie підготувати реферат та захищати його найважливіші положення.
	9 (170-179)	Абітурієнт вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці історико-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання.
IV. Високий (180-200)	10 (180-189)	Абітурієнт має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів; робить аргументовані висновки;

		використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.
	11 (190-199)	Абітурієнт здатен до самостійного вивчення матеріалу; вмie застосувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову
	12 (200)	Абітурієнт має системні знання, вмie їх самостійно набувати, представляє власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу історичних явищ; самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; активно використовує знання в практичній діяльності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Власов В.С. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / В.С. Власов, С.В. Кульчицький. – К.: Літера ЛТД, 2018. – 256 с.
- Гісем О.В. Всесвітня історія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Х.: Ранок, 2018. – 176 с.
- Гісем О.В. Історія: Україна і світ. Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. (Інтегрований курс. Рівень стандарту) / О.В. Гісем. – Х.: Ранок, 2018. – 256 с.
- Гісем О.В. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Х.: Ранок, 2018. – 240 с.
- Ладиченко Т.В. Всесвітня історія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. / Т.В. Ладиченко. – К.: Генеза, 2018. – 160 с.
- Мудрий М.М. Історія: Україна і світ : (Інтегрований курс, рівень стандарту) : підруч. для 10-го кл. закл. загал. серед. освіти / М.М. Мудрий, О.Г. Аркуша. – К.: Генеза, 2018. – 288 с.
- Пометун О.І. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / О.І. Пометун, Н.М. Гулан. – К.: УОБЦ «Оріон», 2018. – 256 с.

8. Щупак І.Я. Всесвітня історія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. — К.: УОВЦ «Оріон», 2018. — 208 с.

Додаткова

9. Атлас. Історія України. 10 клас. — К.: Картографія, 2020. — 16 с.
10. Атлас. Новітня історія (1914–1945 рр.). 10 клас. — К.: Картографія, 2020. — 16 с.
11. Бойко О.Д. Історія України. Підручник. 7-е вид., стереотипне / О.Д. Бойко. — К.: Академвидав, 2018. — 720 с.
12. Бурнейко І.О. Історія України. Підручник для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. (Рівень стандарту) / І.О. Бурнейко, Г.М. Хлібовська, М.С. Крижановська О.В. Наумчук. — Тернопіль : Навчальна Книга — Богдан, 2018. — 256 с.
13. Гісем О.В. Історія України. Пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, персоналії, основні дати та події / О.В. Гісем. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисін О.В., 2018. — 83 с. 111
14. Земерова Т. Всесвітня історія у визначеннях, таблицях і схемах. 10 — 11 кл. / Т. Земерова, І. Скірда. — Х.: Веста, 2011. — 128 с.
15. Земерова Т. Історія України. Таблиці та схеми / Т. Земерова. — 3-є вид., доповн. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. — 448 с.
16. Політологічний енциклопедичний словник / уклад. Л.М. Герасіна, В.Л. Погрібна, І.О. Поліщук та ін.; за ред. М.П. Требіна. Х.: Право, 2015. — 816 с.
17. Полянський П. Всесвітня історія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. — К.: Грамота, 2018. — 256 с.
18. Світова історія: XX століття: енциклопедичний довідник / за ред. І. Підкови та Р. Шуста. Львів, 2008. — 976 с.
19. Сорочинська Н.М. Всесвітня історія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем. — Тернопіль : Навчальна Книга — Богдан, 2018. — 256 с.
20. Сорочинська Н.М. Історія України : Підручник для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. (Рівень стандарту) / Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем. — Тернопіль : Навчальна Книга — Богдан, 2018. — 256 с.
21. Струкевич О.К. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. / О.К. Струкевич. — К.: Грамота, 2018. — 240 с.
22. Балушок В. Г. Українська етнічна спільнота: етногенез, історія, етнімія. — Біла Церква, 2008. — 304 с.
23. Браїчевський М. Ю. До проблеми походження українського народу // Хроніка — 2000. — Вип. 27-28. — 1998.
24. Дослідження передісторичних етногенетичних процесів у Східній Європі Енциклопедія українознавства / Наукове товариство імені Шевченка. — Париж, 1955—2003.
25. Залізняк Л.Л., Етногенез українців та їхніх сусідів з позицій сучасної етнології.
26. Залізняк Л. Л. Походження українського народу. Аналіз концепцій
27. Ісасевич Я. Походження українців: історіографічні схеми і політика // Матеріали до української етнології. — К., 1995. — Вип. 1 (4). — С. 103 — 114.
28. Енциклопедія історії України. — К.: Наукова думка, 2005. — Т. 3: Е — Й. — 672 с.
29. Калакура Я. С. Історичні засади українознавства. — К., 2007. — 381 с.
30. Кононенко П. П., Кононенко Т. П. Український етнос: генеза і перспективи. Історичний нарис. — Обухів: ГНІП, 2003. — 519 с.
31. Куєвда В. Міфологічні джерела української етнокультурної моделі: психологічний аспект. Монографія. — Донецьк: Український культурологічний центр, Донецьке відділення НТШ, 2007. — 264 с., 3 табл., 129 іл.
32. Півторак Г. П. Українці: звідки ми і наша мова. — К.: Наук. думка, 1993. — 200 с.
33. Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски». — К.: Академія, 2001. — 152 с. (2-ге

вид., доп. — К.: Арістей, 2004. — 180 с.).

34. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. Київ: Либідь, 1993. — 390 с.

35. Українська і зарубіжна культура. Донецьк: Східний видавничий дім. — 2001. — 372 с. Юрій М. Ф. Етнологія: Навчальний посібник. — К.: Дакор, 2006. — 360 с.

Інтернет-ресурси:

36. Білоцерківський В.Я. Історія України: навч. посіб. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-106.html>.
37. Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>.
38. Грицак Я. Формування модерної української нації. URL: http://history.franko.lviv.ua/gryc_content.htm.
39. Енциклопедія українознавства URL: <https://diasporiana.org.ua>.
40. Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації Вернадського. URL: <http://litopys.org.ua/>
41. Ізборник. Історія української культури. URL: <http://litopys.org.ua/istkult/ikult.htm>.
42. Інститут історії України НАНУ URL: <http://history.org.ua/uk>
43. Історія України в історіях URL: <https://znohistory.ed-era.com>.
44. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidru4niki.com>.
45. Навчальні матеріали онлайн. Культурологія. URL: <https://pidru4niki.com/kulturologiya>.
46. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
47. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. Культура України: електронна бібліотека. URL: <https://elib.nlu.org.ua>.
48. Повний курс історії України в тестах. URL: <https://uahistory.co/lesson/full-course-of-ukrainian-history-in-tests-martynyk-2014>.
49. Тренажери для запам'ятовування дат з історії України. URL: <https://www.kosheliev.icu>.
50. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://old.uinp.gov.ua>.
51. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 №254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
52. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 01.01.2015 № 987-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>.
53. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. Дата оновлення: 25.02.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
54. Про освіту: Закон України від 19.02.2016 № 1060-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
55. Про вищу освіту: Закон України від 20.06.2016 № 1556-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.